

MEADOW.

Du blir allt äldre och äldre, du har betydligt åldrats på detta sista år.... Jag tror minsann, att jag ser yngre ut.

JACK.

Väl möjligt, (*afsides*) men föga troligt.

MEADOW.

Jag är vigilant, (*han dansar*) jag kommer ännu ihåg menuetten som dansades vid kung Georges hof.... jag ser ej ut för mer än 5 och 40 år.... eller huru tycker du, Jack?

JACK.

Åja, så der omkring, (*afsides*) han prutar ej af så lite....

MEADOW.

Du ser nedstämd ut! har Theresa gifvit dig korgen.

JACK.

Inte precis....

MEADOW.

Men ett afslag så der fint, jag förstår, som fruntimmer kunna gifva. Men ser du, det är skillnad emellan oss.... du är knarrig, snål, misstänksam, rädd.... och det kan inte ett fruntimmer, sådant som Theresa, tycka om. Jag.... vill synas ridderlig.... ädel, god, gifmild, stolt; alltnog, jag har i mina dagar fängslat mer än en qvinna.... Men får jag gifva dig ett råd.... vill du hafva af mina lifsdroppar, tala ej om för

någon.... jag skall ge dig af dem och af min aromatiska salva, den föryngrar obeskrifligt.

JACK.

Jag blefve ju en narr, om jag skulle....

MEADOW.

Bara prat; huru, en narr....? är man en narr när man söker behaga.

JACK.

Men betänk, jag är öfver 50 år och tar Theresa mig, så gör hon det utan lifsdroppar och salvan, som ej skulle föryngra mig.

MEADOW.

Hm.... ser jag ut som jag vore 65 år.... Nej, visst inte.... och det, tack vare lifsdropparna och den aromatiska salvan.

Tolfte Scenen.

DE FÖRRE. MISS MARY.

MARY.

«Och det tack vare lifsdropparna och den aromatiska salvan».... hvad vill det säga min förmyndare?

MEADOW (*afsides*).

Den lilla djefvuln, hon har lyddats. (*högt*) Jo! ser ni miss Mary, jag förebrådde gamle Jack som.... nyttjar sådana der saker.... jag sade att han ser så gammal ut, tack vare....

MARY. *(Hade jag sedan)*
Lifsdropparne och den

MEADOW.

Ja, ja, hm, det är så, ja ja, hm

MARY.

Ni har rätt, mycket rätt, jag trodde ej, kära Jack, att du skulle vara en sådan narr, *(Meadow gör en min)* låt bli med det *(seende på Meadow)*, ty då får du aldrig någon flicka att bli kär i dig men se här min förmyndare, en bukett af de sista sommarrosorna!

MEADOW *(afsides)*.

John hade rätt, hon kysste mitt bref. *(hägt)*
Tack, ädla Mary, ni skall ha dem igen tusendefallt *(han kysser hennes hand med tragiska åtbörder)*.

JACK.

Jag får aflägsna mig ?

MEADOW.

Gå, gå! vi behöfva dig ej

MARY.

Akta dig för lifsdropparna och smörjan, ty dem hata vi qvinnor.

(Jack går).

Trettonde Scenen.

MEADOW och MARY.

(Meadow ber Mary sitta i soffan, sätter sig sjelf på en stol bredvid henne, hon serverar thé och han bjuder frukter).

MEADOW.

Att så här dricka thé tillsammans i allsköns lugn och ro, ger förtroende man likasom närmar sig hvarandra *(han makar sin stol närmare soffan)* det är likasom en vänskapsbetygelse I Indien dela de sitt salt åt en fremling och de blifva vänner. Här i England bjuda vi vårt thé ... *(han räcker henne handen)* ... Mary

MARY.

Min förmyndare! *(hon låter honom taga sin hand)*.

MEADOW.

Om ni kunde förstå mig, om jag vore förstådd, om ni skulle känna mig rätt, om ni skulle kunna uppfatta ... en mans ... nej, mina sanna, varma känslor. De komma från ett moget och erfaret hjerta; om jag kunde säga till mig sjelf: Hon liknar ej dessa qvinnor dessa qvinnor, som endast fästa sig vid en mans yttre och hans

MARY.

Och hans ålder!

MEADOW *(fallande på knä)*.

Ack, om du visste, sköna flicka, hvilka grymma tärande passioner här innebo! *(han visar på sitt platta bröst)*.

Den döde älskaren.

MARY (*uppskrämd*).

Men min goda förmyndare, jag har ju visat er all möjlig aktning.... har jag ej varit tillräckligt förekommande emot er?

MEADOW.

Visserligen.... Aktning, ett förekommande sätt m. m., det är bra, men det är ej det jag menar, förstår ni mig ej.... jag talar om min kärlek! Har aldrig ert inre hviskat till er om en sådan känsla för mig. Ni svarar ej.... således?.... (*afsides*) Hon vill pröfva mig, hon vill se huru mycket jag vill våga.... (*högt*) Nå väl! blicka då med medömkan på er slaf, som för edra fötter nedlägger allt.... sitt lif.... sitt hjerta.... sin...

MARY (*leende*).

Sin rikedom!

MEADOW.

Nej! nej inte förr än vi blifva förenade. O, sköna qvinna! jag får då hoppas? (*han kysser båda hennes händer*).

MARY (*förskräckt, afsides*).

Ah! Therese, har du då öfvergifvit mig....

MEADOW.

Jag öfvergifvit dig? Aldrig! nej du min Tusensköna.

(*Ett skott höres.... jemmerskri, hundskall, Therese rusar in*).

Fjortonde Scenen.

DE FÖRRA. THERESA.

THERESA.

Doktor! Ack, jag dödas! jag är död! hjälp mig, (*Mary går till henne*).

MEADOW (*på knä*).

Hvad står på? förklara dig.... fort, fort....

THERESA.

Mord, mordbrand! Elden är lös, tag fast tjuften.

MEADOW.

Hjelp mig! (*Mary och Theresa hjälpa honom*). Hvad står på, min Gud!

THERESA.

Ack, min kära husbonde.... jag dör af rädsla. Uti trädgården finnes en tjuf.... jag såg till och med flere, stora som jättar, som vilja tror jag mörda oss allesamman. Ni bleknar. O, jag visste väl att ni skulle bli rädd.

MEADOW.

Jag rädd?.... Jakob.... hvad är att göra. (*han går af och an*) Är jag rädd, sa du? nej, nej! Jakob.... John.... Will.... ingen kommer.... (*Therese och Mary närma sig hvarandra och vilja utbrista i skratt*).

THERESA.

Det är rätt.... ropa, kanske blifva de rädda....

MEADOW.

Jakob, Jakob! (*tittar hemskt åt fönstret*).

MARY.

Skjut i skocken, skottet skall skrämja bort dem.

Femtonde Scenen.

DE FÖRRA. JACK (*med en bössa på axeln*).

MEADOW.

Det finns ett rövvarband i trädgården, Theresa har räknat öfver 20 (*han går allt fortfarande af och an*) Jack, räkna dem huru många äro de?

JACK (*går till fönstret*).

Ah, se der! . . . der är en långer en

MEADOW (*stannar plötsligt*).

Ah, min Gud!

MARY (*låtsar rädsla*).

Beskydda oss, min förmyndare; öfvergif oss ej (*hon fattar hans ena frackskört*).

THERESA.

Rädda oss, gode husbonde! (*hon tager i andra skörtet*).

MEADOW.

Ja, ja! jag är inte rädd. Skjut du, Jakob

JACK (*låtsar vara rädd*).

Jag har ej mod, han ser grym ut; ni, som ej är rädd, ni, som varit bataljonsläkare och sett krut (*Jack ger honom bössan och ställer sig bakom*

honom). Se han smyger här vid muren han är nu vid hvita rosenbusken. (*De skuffa alla tre Meadow i ryggen allt närmare och närmare fönstret*).

MEADOW.

Jag skjuter ej; hu, människoblod

THERESA.

Jag är rädd och vågar ni ej försvara mig, så rymmer jag till trädgårdsmästaren (*hon springer ut*).

JACK (*halfhögt*).

Gubben är rädd!

MEADOW.

Är jag rädd . . . ? Nehej

MARY.

Nehej, ni skjuter nog. (*Meadow lyfter sakta bössan, skjuter och faller sjelf omkull*).

JACK.

(*hjälpande honom i länstolen*).

Bra träffadt, skottet har gått genom hufvudet . . .

MEADOW (*ynkligt*).

Är han död? O, himmel, ett brott!

JACK.

Visserligen! se nu bära de honom i röda lusthuset

Sextonde Scenen.

DE FÖRRA. HENRY, sedan THERESA.

HENRY.

Ha, hvad har blifvit gjordt? Hvem har skjutit . . . ?

ALLA, utom Meadow,
(pekande på Meadow).

Han!

JOHN eller HENRY.

Min husbonde? nå väl ni har mördat!

ALLA.

Hvem?

HENRY.

Herr Henry Torncriff, han som gjorde sin cour
för miss Mary (seende på Mary).

MARY (dignande i soffan).

Ha!

MEADOW.

Är det möjligt; nej du har sett miste, det kan
ej vara möjligt!

HENRY.

Jo thyvärr! Han hade för att se miss Mary,
klifvit öfver muren.... och Bull, som var ute bör-
jade skälla.... (Henry går).

MEADOW.

Det var fasligt! men jag lugnar mig.... Ja, jag
lugnar mig, jag tog honom för en tjuf, och så-
som egare af denna trädgård hade jag rättighet
att skjuta på honom.... Ja! jag är glad deröf-
ver, ty nu kan han ej mera förolämpa er, miss
Mary....

THERESA (kommer in).

Min arma husbonde, huru frälsa er? De vilja
redan i natt gripa er!

MEADOW.

Mig? Gripa mig, hvad vill det säga? tala!

THERESA.

Nå väl.... de säga att ni skjutit honom med
flit.... att ni hatat honom och att detta hat och
er svartsjuka bragt er till detta förtviflade beslut.

JACK.

Stackars husbonde!.... Om jag ändå kunde
rädda er....

THERESA.

Men lyckas ni ej, så få vi se er i jern; ja, kan-
ske få vi se er i galgen.

MEADOW.

Jag är redan i jern; jag hänger redan. (hans
hufvud sjunker mot bröstet).

JACK.

Sch, kom, låt oss gå.

THERESA.

Han sofver!

MARY (ängsligt).

Kanske dör han!....

(De gå).

Sjuttonde Scenen.

MEADOW.... sedan THERESA och JACK.

MEADOW (ensam sofvande).

Mary... jag hänger... älskade skjut! Paff...
han dog.... den döde Henry... Mary... ni vet
ej att ni eger 200,000 pund, hvilket lyckligt till-
fälle... skjut säkert... se så, han dog... nej
hon kysser min hand... älskade skjut! skjut...
rädd, nej!.... Riddare Mary (han vaknar). Ha, en

dröm blott; jag har sofvit middag.... thébordet är redan dukadt.... Ah, min Mary, det var om henne jag drömde, men hvar äro de alla.... jag tyckte jag såg Mary, så vacker som brud!....

(Therese synes med Jack i fonden).

JACK.

Han sofver!

THERESA *(kommer fram)*.

Sof olycklige! *(hon höjer sin hand i luften)* Jag går till kapellet der lamporna redan brinna och döds-messan snart skall sjungas.

MEADOW.

Det var då ej en dröm, en grym sanning! Jack, Jack!.... *(Jack närmar sig. Theresa går)*.

JACK.

Arme husbonde!

MEADOW.

Jag kan då ej räddas! eller hvad tror du? Kanske man ej skall dömma mig så strängt.

JACK.

Thyvärr, alla de som sitta i Jury'n äro edra o-vänner, döm sjelf, John Masson, som ni lät fängsla för det han tagit några äpplen, som voro fallna på marken. Will Kartly, som ni lät plikta emedan han fällt en hare i er park, en bit mat åt hans arma hustru och barn; James Turff, som ni lät fängsla för det han ej genast betalade sitt lilla arrende.... Robert Steel, som ni....

MEADOW.

Upphör, upphör; de vilja hämnas....

JACK.

En möjlighet finnes.... men....

MEADOW *(rusar upp)*.

Inga men, tala, rädda mig!....

JACK.

Man har ännu ej tagit ut den döde för att undersöka hans sår.... Vill ni följa mitt råd... så kan allt kanske hjälpas.... endast en ringa summa som erlägges.... Vill ni gå in på mitt förslag?

MEADOW *(nickar stumt sitt bifall)*.

JACK.

Nå väl; allt är nu, som ni ser, emot er, ty man tror att ni mördat mr Torneliff af hat och ej af våda. Man känner att ni förbjudit honom ert hus, och detta ökar misstankarne.... Men, ser ni, skulle ni kunna bevisa att ni ej hatade honom, utan tvärtom att ni stått i vänskapligt förhållande till honom, så förfaller ju hela saken, emedan det då kan vara af våda ni ihjälskjutit en kringstrykande, en tjuf!

MEADOW.

Men huru kan jag bevisa att jag ej varit i ovän-skap med Henry? *(Theresa inkommer)*.

JACK.

Nå väl, tag detta papper och skrif hvad jag nu dikterar, det är af ingen fara för er.... det är ju den aflidne som får det. *(Meadow sätter sig vid*

bordet, Jack dikterar) «Min älskade Tornclyff, jag väntar er alla dagar, dröj ej länge; jag ger er mitt bifall, mitt samtycke och min välsignelse till er förening med Mary. Kom snart, och i väntan på er ankomst tecknar jag mig er uppriktige vän, Frank Meadow, Läkare vid Yorkshire hospital».... Är det färdigt nu, så date-rar ni det, som om det vore skrifvet för en par, tre dagar sedan....

MEADOW.

Men om....

JACK.

Som ni vill, rif sönder det då, men begär ej heller min hjälp....

MEADOW.

Nej, nej fortfar, hvad är att göra....

JACK.

Nå väl! *(han tager papperet, viker det i fyra delar)* Se så, Theresa, smyg dig uppför kapelltrappan in i lilla rummet, här har du den falska nyckeln, smyg in brefvet i hans västficka.... Sen må de gerna komma, då finnes ju pappret som bevisar allt, och ställer allt till rätta.

MEADOW.

Gamle vän, se till att det må lyckas!.... sedan allt gått lyckligt, så firar jag mitt bröllopp... Och åt er hvardera gifver jag 25 pund st.

THERESA.

Jag känner på mig att här blir bröllopp i huset; ja, tillochmed tvenne....

MEADOW.

Du lilla skalk!

JACK.

Nej, kom Theresa, vi gå nu med brefvet; låtom oss gå sakta. *(de gå).*

Adertonde Scenen.

MEADOW ensam.

MEADOW.

En sten har fallit från mitt hjerta! Aldrig mer skall jag skjuta någon.... men kanske allt var en skickelse af ödet.... Mary fick en större tanke om mig, hennes hjerta är dessutom fritt, hon tyckes ej heller mycket sörja den hädangångne... på det hela är det en lycka att allt gått, som det gått.... Mary blir gift och.... och älskaren är död!... *(han går åt fönstret)* Kapellet är ekläreradt. Man begrafver honom kanske.... Hvad ser jag? *(han faller i sin länstol)* Var det Tornclyffs vålnad? Ha, han gick ut från kapellet, han kommer hit för att förebrå mig! Oh!

Nittonde Scenen.

MEADOW *(sittande i en länstol)*, TORNCLYFF *(klädd i svart ledande)* MARY *(klädd som brud)*, JACK och THERESA *(högtidsklädda: efter folk med armljustakar; en notarie och en prest synes i hopen).*

MEADOW.

Min Gud, den döde älskaren!

JACK.

Lifslevande! min gamle husbonde.

MEADOW.

Han är ju död!... Gud vare lof att han lever, jag är då ingen mördare.

JACK.

Nej, tvärtom har ni gjort hans lif ännu kraftigare än förut....

MEADOW.

Men säg mig, är ni verkligen Henry Tornclyff?

HENRY.

Till er tjänst, jag är Henry.

MEADOW.

Och ni miss Mary, hvad gör ni vid hans sida, bort! Akta er, hans är död! Miss Mary Mortimer ni lyder ej: Nå väl, jag befaller er gå, akta er för honom....

MARY.

Herr doktor, numera lemna jag aldrig min döde älskare, ty han är min man; för en timme tillbaka sammanviges vi i kapellet.

MEADOW.

Ha! en list, en komedie, en usel komedie har man då spelt med mig!... Men hvar är den der John, som berättade mig att jag var den som skjöt Tornclyff. John! din usling, hvar är du?

HENRY.

(sättande på sitt hufvud en gammal peruk och härmande Johns stämma).

Till er tjänst, husbonde!

MEADOW.

Ha, förräderi! Ni var min trädgårdsdräng och jag, som.... ni har varit här hela 8 dagar! Jag är således gjord till narr af alla omkring mig, men vänta, det är ej slut ännu.... Jag skall vädja till lagen.... till Drottningen, om det gäller.... Ni är gift, det är bra min pupill, men det har skett utan mitt tillstånd, således.... är er förmögenhet min. *(han tager fram testamentet, läser)* § 3. Min dotter, miss Mary Mortimer, eger ej sjelf göra sitt val, utan skall hon derom underrätta sin förmyndare, som eger afslå eller tillstyrka hennes förening.... Skulle min dotter ingå ett äktenskap, som strider emot detta testamente, är hon arflös och tillfaller då min förmögenhet min redlige och aktade vän, doktor Frank Meadow, skulle åter....» *(afbrytande sig)* det är nog.... Ni hör, miss Mortimer, och ni förskräckliga menniska, att detta äktenskap skett emot testamentets ordalydelse. Ja! jag förklarar här helt högt att miss Mary, eller nu mera lady Mary Tornclyff är gjord arflös....

HENRY.

Stilla er!... ni minnes kanske ej att jag har ert skriftliga tillstånd till denna förbindelse.

MEADOW.

Det ville jag se! Det är omöjligt, emedan jag aldrig gifvit det; visa det om ni kan.

HENRY

(upptager ett papper och läser högt).

«Min älskade Tornclyff, jag väntar er alla dagar, dröj ej länge, jag ger er mitt bifall, mitt samtycke och min välsignelse till er förening med Mary; kom snart, i väntan på er ankomst tecknar jag mig er uppriktige vän, Frank Meadow Läkare vid Yorkshire hospital.» Känner ni igen det? Häraf ser ni således att allt skett lagligt och riktigt Mary ville aldrig gå in på något giftermål utan ert samtycke, som nu detta såg omöjligt ut, så förenade vi oss och

MEADOW.

En list! jag var en däre, som lät narra mig.

THERESA.

Men kom ihåg, det finnes många som välsigna er Äfven min man och jag.

JACK.

Ja, ja! ty utan denna lilla list hade Theresa aldrig gifvit sin hand åt mig Ni har ej förlorat gode husbonde jag bedrog er, men det var för att hindra er från att göra er löjlig Ser ni, unga flickor älska ej lifsdropparna och den aromatiska salfvan Theresa vet att jag ej nyttjar dem, och dessutom ej är så särdeles gammal.

MEADOW.

Haf medlidande! Store himmel, nu skola alla menniskor skratta och peka finger åt mig.

MARY.

Nej, nej, ingen skall göra det! Jag glömmer aldrig huru god ni varit emot mig, och jag kan aldrig tacka er som jag borde Gif oss er välsignelse och vi skola blifva så lycklige. Glöm att ni ville hafva mig till hustru, anse er för min far, mig för er dotter; och ni får se att hvarken Mary eller hennes man nånsin skola öfverge er på gamla dagar

MEADOW *(rörd).*

Mary Henry jag välsignar er jag märker nu att jag är gammal jag rörs så lätt till tårar Jakob, Theresa jag välsignar er äfven ni har frälst gubben från en löjlighet. Tack, gode vänner ni få ej lemna mig

HENRY.

Nej, vi blifva gerna hos den, som skapat vår lycka

MARY.

Hos den, som vi alla skola älska

MEADOW.

Tack, tack!

THERESA.

Var blott ej rädd för «Den döde älskaren.»

Rideaun faller.